

bruget. Vi har her i Landet anbragt større Værdier i Jordforbedring, i Besætning og Inventar end noget andet agerdyrkende Land i Verden, hele vort Landbrugs intensive Driftsform har krævet det, og hidtil har Landbruget gennem Kreditforeninger og Sparekasser haft let Adgang til billig Kapital, et Forhold, der har været af uvurderlig Betydning for Landbrugets hele Udvikling. Men det fundamentale for denne Kreditgivning har været Landbrugets absolutte og ukrænelige Ejendomsret til Jorden. Fjernes Sikkerheden med Hensyn til Ejendomsretten ved en Lovgivning som den, her er Tale om, svækkes Kreditten selvfølgelig i høj Grad til Skade for alle Jordbrugere her i Landet. Rører man ved Borgernes absolutte Besiddelsesret til Jorden, føres der et Usikkerhedsmoment ind i hele vor landøkonomiske Udvikling, som vil virke lammende paa sunde og forstandige Fremskridt. Venstre vil derfor med Styrke og Kraft vende sig mod en Lovgivning af denne Art.

Lovforslagets Bestemmelse om, at Erstatningen ved Ekspropriation af Jord skal fastsættes til Jordskyldsværdien plus eller minus et Beløb, der staar i Forhold til Jordens Kulturtilstand, maa Venstre vende sig imod. Det vilde være et groft Indgreb i Ejendomsretten, om Jorden ikke blev betalt med dens virkelige Pris i den fri Om-sætning. Rent bortset herfra vil imidlertid, som jeg nys anførte, hele denne Lovgivning være forfejlet i sit Anlæg, i sin Tendens, den vil være overflødig, fordi der er nøgen Jord nok at faa i det fri Marked, og den vil virke skadelig, fordi den vil svække Real-kreditten og derigennem hemme sunde Fremskridt indenfor Landbruget. Den vil ødelægge Mulighederne for intensive Drifts-former selv i saadanne Tilfælde, hvor Kapitalen ikke skal skaffes ved Laan, thi hvem vil anlægge en intensiv Drift, naar Grundlaget for Driften, Jorden, kan fratages Ejeren, naar man med andre Ord kan gribe saa dybt ind i hans Dispositioner som overhovedet muligt? Og den Lovgivning, her er Tale om, er uretfærdig, fordi den til-sigter at fratage Ejeren Jorden til en lavere Pris end den, der er Grundlovens Forud-sætning om fuld Erstatning ved Ekspro-priation. Vi maa derfor vende os mod disse Bestemmelser, og man faar ikke Venstre til under nogen Form at medvirke til en Lovgivning, som søger sit Udgangspunkt i Ekspropriation af Landets Jord — om Erhvervelse af Jord til Staten kan vi for-handle, og paa det Punkt skulde jeg ikke anse det for udelukket, dersom man vilde

lægge nogen Vægt derpaa, at naa til Enighed her i Landstinget og formentlig i hele Rigs-dagen, men i det rent principielle Spørgs-maal om Ekspropriation skal man ikke paa-regne Venstres Medvirken under nogen som helst Form; dette være sagt straks.

Jensen (Aale): Det var egentlig ikke nogen stor Overraskelse for mig, at det ærede Medlem (Hauch), som nu forlod Talerstolen, begyndte med at holde en Tale ud ad Vinduerne. Det ærede Medlem begyndte Forhandlingen om det forelig-gende Lovforslag paa en noget mærkelig Maade, nemlig med at rette et Angreb paa Landbrugsministeren for Ting, som slet ikke vedrører dette Forslag. Det kunde være fristende at fordybe sig i det, det ærede Medlem udtalte, men man fik jo saa klar Besked af det ærede Medlem, at der ikke er Grund til at beskæftige sig ret meget med det. Venstre vil, sagde det ærede Medlem, med Styrke og Kraft vende sig mod Forslaget, og hvis Venstres Kraft staar i Forhold til den Røst, hvormed det ærede Medlem udtalte disse Ord, skulde man jo tro, at det var en mægtig Kraft, Venstre her kunde udfolde. Hvis det ærede Medlem regner med, at Venstre forøger sin Kraft ved at gaa stærkt mod dette Forslag, tror jeg imidlertid, det ærede Medlem forregner sig. Det ærede Medlem kom med den, synes det mig, noget mærkelige Udtalelse, at Venstre vendte sig mod Forslaget, bl. a. fordi den Jord, man vil erhverve eller købe til Oprettelse af Husmandsbrug, skulde betales med dens virkelige Pris; men mener det ærede Medlem da ikke, at den Pris her bliver fastsat, er den virkelige? Mener det ærede Medlem, at Jorden i al Alminde-lighed er vurderet for lavt til Jordskyld? Hvis det ærede Medlem ikke mener det, maa den virkelige Pris komme frem, naar man giver den Pris, Jorden er vurderet til, og tager skyldigt Hensyn til Kulturtilstan-den og andre Forhold, saaledes som For-slaget bestemmer det.

Der var een Ting, som glædede mig; det ærede Medlem viste en vis Forhandlings-venlighed, og det er muligt, man kan komme den Vej ud, hvis man i det hele taget i denne Sag kan komme nogen Vej ud med det ærede Medlem og hans Parti. Hvis det drejede sig om Erhvervelse af Jord til Staten, kunde der, udtalte det ærede Medlem, være Tale om en Forhandling. Det vilde være en meget let Maade at komme ud af det paa i denne Sag, at man erhverver Jord til Staten, og at Staten saa overlader den til nye Brugere. Hvis det er